

Solidaris

El risc d'exclusió ha augmentat a les Balears arran de la crisi econòmica i la demanda d'ajut per part dels necessitats s'ha disparat. Cal unitat per fer front a la situació

Text: **Miquel Ripoll Perelló**
Fotos: **Reuters / M.À. Cañellas**

PALMA La pobresa no és, ni prop fer-hi, cap realitat llunyana. La falta de recursos bàsics és un fet quotidià per a molts de ciutadans, sobretot arran de la crisi econòmica. Segons dades de l'Institut Nacional d'Estadística (INE), un 20% de la població de l'Estat espanyol viu sota el llindar de la pobresa.

A casa nostra, si es tenen en compte sols el ingressos, el percentatge arriba a situar-se en un 13,8%. A més, d'acord amb l'INE, el 53,7% de les famílies balears té problemes per arribar a final de mes. Coincidint amb el Dia internacional per a l'eradicació de la pobresa, la xarxa d'entitats EAPN (que a les Illes aglutina nou entitats, entre les quals es troben la Creu Roja i Reas) ha volgut alçar la veu sobre els desequilibris palesos en el nostre entorn social i els greuges multiplicats per la recessió. Segons la declaració feta pública el passat dia 17, s'ha registrat una acceleració notable de l'exclusió social, causada sobretot per la "precarietat en la feina" i per la "baixa intensitat protectora" de moltes prestacions.

A les Balears, la situació no és gens encoratjadora. D'acord amb l'*Informe sobre la cobertura de les necessitats alimentàries a Mallorca*, elaborat per EAPN, al 95% dels municipis ha augmentat la demanda d'ajuda alimentària. De fet, en el 75% s'ha produït un augment del 25% respecte de l'any passat. Els col·lectius més necessitats són les famílies amb menors que es troben en una situació econòmica precària, els immigrants i persones sense sostre.

Augment significatiu

Com explica Carme Muñoz, representant de la xarxa d'entitats, "les zones de la Tramuntana, la zona nord i el Llevant són les àrees on s'ha registrat un augment de demanda més significatiu, superior al 50%". Muñoz explica que en l'estudi s'han tingut en compte 52 unitats d'anàlisi i que en el seu procés hi han intervingut nombroses entitats d'arreu de l'illa que desenvolupen una activitat directa, com ara Càritas, Deixalles, la Creu Roja i la Cooperativa Jovent.

Un dels punts destacats que s'hi evidencien és la diferència de situa-

ció entre els pobles petits i els grans: "Als municipis de més de 20.000 habitants hi ha més necessitat d'agilitar l'atenció de les xarxes socials, mentre que als municipis de menys de 20.000 habitants l'atenció és més ràpida i més propera". "Això té a veure amb la casuística dels diferents tipus de municipis", s'hi explica. "Tan sols a Andratx i a Binissalem hi ha una valoració completament satisfactòria de la cobertura alimentària", indica. A més, l'estudi constata que no hi ha cap criteri coincident entre municipis respecte

Segons un estudi, les necessitats alimentàries han augmentat al 95% de municipis

La falta de criteris comuns i la diferència entre pobles petits i grans són punts a corregir

de la cobertura bàsica, a part que el grau és en molts casos insuficient.

Què cal fer, però, per pal·liar la situació? Per l'EAPN, cal establir un criteri comú per determinar i prioritzar necessitats, alhora que es requereix un augment pressupostari estable per afrontar l'exclusió social. Com explica Muñoz, "valoram molt positivament les inversions que realitzen tant el Govern de les Illes Balears com el Consell: el pacte social es respecta". Però no es pot abaixar la guàrdia i és necessari mantenir els ajuts bàsics. A parer de Muñoz, "la unió fa la força" i amb la implicació d'entitats i d'institucions es pot arribar a eradicar la pobresa a les Balears. •

LES XIFRES

35%

Manca de menjadors i ajuts complementaris. Entre un 25% i un 35% dels municipis mallorquins estan mancats d'ajuts complementaris, com poden ser menjadors, bitllets per a menús, etc. •

Les Balears lluitant contra la pobresa

uiten
presa

L'articulació del 3r sector, una de les necessitats més importants

••• Una de les necessitats bàsiques de les entitats socials a les Illes és la consolidació del que s'anomena el tercer sector. És a dir, la vertebració, mitjançant els mateixos objectius i criteris, de totes les associacions i federacions d'entitats socials de la nostra comunitat.

Des de la seva creació, la xarxa Europea contra l'Exclusió Social a les Balears (EAPN) ha cercat aquest propòsit. Coincidint amb els actes del Dia internacional per a l'eradicació de la pobresa, s'organitzà el primer Congrés del tercer sector a casa nostra, amb la participació d'una seixantena de representants de col·lectius i organitzacions. "Ara en redactarem les conclusions i els diferents punts per debatre", afirma Carme Muñoz, que destaca la presència en les jornades de Víctor Vallary, "un expert en el tercer sector a Catalunya".

La iniciativa es comença a moure i suposarà un revulsiu de futur en l'acció social.

Any europeu

Sigui com vulgui, el 2010 serà l'Any europeu contra la pobresa i l'exclusió social. Tal com afirmen des d'EAPN, això ha de servir per replantejar els reptes, sobretot pels retrocessos viscuts arran de la crisi. A les portes de la revisió de l'Estratègia de

INICIATIVA LOCAL

Cort impulsa un pacte contra la pobresa

El passat dia 18 es reuniren amb el regidor de Benestar Social i Participació de Cort, Eberhard Groske, diversos representants d'entitats ciutadanes i socials per tal de concretar un pacte contra la pobresa a Palma. Un dels objectius és enfortir la implicació entre la institució i les associacions, a més d'augmentar i dotar de continuïtat les ajudes. A la reunió hi assistiren entitats com Veïns sense Fronteres, el GOB i Apotecaris Solidaris. •

Lisboa, aprovada l'any 2000, i amb l'inici imminent de la presidència espanyola de la UE, cal un "compro-

mís ferm" per fer complir els objectius d'inclusió social en tot el territori comunitari. De fet, des del manifest conjunt de les xarxes de tot l'Estat es reitera de manera especial la necessitat d'avançar en un "nou model" "que prevegi, entre els objectius prioritaris, els reptes de la lluita contra la pobresa i l'exclusió". Això, però, no és només una declaració de bones intencions. Les federacions d'entitats reclamen un "pacte per la inclusió" entre els agents socials i les administracions tant autonòmiques com estatals. Un pacte que s'hauria de vertebrar entorn de set punts, entre els quals destaquen els d'"incentivar les polítiques actives d'ocupació" i establir "itineraris d'inserció dirigits als més vulnerables".

La crisi afecta la quotidianitat de molta gent que, d'un dia per l'altre, passa de la comoditat a la pobresa. Reclamar un acord d'àmbit estatal i europeu pot servir per trobar-hi solucions sòlides i de futur. •

El primer Congrés del tercer sector volgué obrir la porta a la unió de totes les entitats de caràcter social de les Illes

El 2010 serà l'any europeu de la lluita contra la misèria i estarà marcat pels reptes d'inclusió social derivats de la crisi

TOLERÀNCIA ZERO AMB LA POBRESA Durant el Dia mundial per eradicar la pobresa, milers de ciutadans d'arreu de l'Estat sortiren al carrer per demanar un compromís més ferm amb els Objectius del mil·lenni i una "rebel·lió" contra aquesta amarga realitat. A casa nostra, la xarxa d'associacions Aliança contra la pobresa (formada per diferents col·lectius d'immigrants, entitats socials i ONG) organitzà diverses activitats (com ara una concentració a la plaça Major) per conscienciar la societat mallorquina de la importància de lluitar per un món més igualitari. •

MIQUEL ÀNGEL MARIA
www.miquelmaria.cat

Mès enllà de l'assistencialisme

Encara hi ha molta gent que, per desconeixement, atribueix a les entitats que treballen en la lluita contra la pobresa un tipus d'actuació purament assistencialista o, pitjor encara, de beneficència paternalista. La realitat no és que sigui diferent, sinó que és ben bé la contrària: són les entitats més veteranes i prestigiades, avui integrants d'EAPN, les que des dels inicis de la construcció del sistema de serveis socials han esperonat les administracions públiques perquè dissenyin un model d'acció social no assistencialista, sinó orientat a la promoció i la inserció. Algunes de les iniciatives socials més avançades tenen la paternitat de persones que, precisament, van bastir la seva visió des de la militància i experiència en el sector associatiu, en uns anys en què les bones idees havien de compensar la tremenda insuficiència de recursos.

En els moments actuals, la duresa amb què la crisi econòmica colpeja els ciutadans més pobres ha provocat que les administracions acudeixin a aquestes entitats per tal que canalitzin les ajudes d'emergència cap aquest sector de població. Aquestes entitats han mostrat que estan per la feina, i que la saben fer bé. Però al mateix temps han advertit que aquest tipus de mesures no hauria de fer-nos retrocedir cap a un model assistencialista. La xarxa EAPN considera que les situacions de necessitat greu s'han d'atendre de manera directa i immediata, però els majors esforços de les polítiques socials han d'anar orientats a potenciar la inserció laboral i social dels sectors més vulnerables, i també a transformar d'arrel uns mecanismes econòmics perversos que han abocat tanta de gent a aquesta situació. Reprerent aquella idea ja clàssica, podríem dir que no es tracta de donar el peix, sinó d'ensenyar a pescar; però també -tan o més important- de garantir que tothom pugui pescar... i que hi hagi aigua. •